ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

Методичні рекомендації до написання курсових робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 033 Філософія ОПП «Філософія»

Підготувала:
Старший викладач кафедри філософії
Тетяна Янкович

2025-2026 навчальний рік

Вступ

Курсова робота є одним з перших самостійних наукових досліджень, які виконують здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 033 Філософія.

У відповідності до ОПП Філософія, бакалаври виконують три курсові проєкти. *На другому курсі* тематика курсових охоплює дві нормативні дисципліни «Історію античної філософії» та «Історію середньовічної філософії», та забезпечуються такі загальні та фахові компетенції та програмні результати навчання:

ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.

ФК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

ФК8. Здатність оперувати філософською термінологією для розв’язання професійних завдань.

ФК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

ФК14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

РН2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.

РН3. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.

РН4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та

загальногуманітарної проблематики.

РН6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.

РН10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.

РН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

РН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

РН18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

Захист курсових робіт відбувається у визначений навчальним графіком час, перед комісією викладачів та студентів групи, а результати захисту записуються у залікову відомість.

На третьому курсі здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти виконують комплексну курсову роботу з тематики декількох нормативних дисциплін: «Філософська пропедевтика», «Філософія і українська література: від модернізму до сучасності», «Гносеологія, епістемологія, праксеологія», «Феноменологія та герменевтика», «Онтологія та метафізика», що дозволяє здобувачам вищої світи мати ширший вибір формування особистої освітньої траєкторії. Під час виконання курсової роботи, забезпечуються такі компетенції та результати навчання:

ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК12. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).

ФК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

ФК8. Здатність оперувати філософською термінологією для розв’язання професійних завдань.

ФК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

ФК13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

ФК14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

РН6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної

філософії.

РН10. Мати навички реферування, систематизованого огляду та порівняльного аналізу філософської та загальнонаукової літератури.

РН14. Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері професійної діяльності або навчання.

РН18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

На четвертому курсі студенти-філософи виконують курсовий проєкт з нормативної дисципліни «Соціальна філософія», тематика цих курсових робіт, найчастіше пов'язана із майбутніми кваліфікаційними дослідженнями. Під час виконання курсової роботи «Соціальна філософія» забезпечуються такі загальні та фахові компетенції:

ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК12. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ФК2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про розвиток основних філософських ідей, учень та напрямків.

ФК4. Усвідомлення особливостей і місця вітчизняної інтелектуально-філософської традиції у світовій.

ФК5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

ФК6. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

ФК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

ФК11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

ФК14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

Та забезпечуються такі результати навчання:

РН2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.

РН3. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.

РН4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики.

РН5. Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.

РН7. Розуміти сучасну наукову картину світу, її основні проблеми та суперечності.

РН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

РН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

РН15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

РН18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

Тематика курсових робіт відповідає напрямам досліджень, науковим зацікавленням кафедри відповідного спрямування. Тему дослідження студент вибирає із запропонованого кафедрою переліку або пропонує свою, попередньо узгодивши її із науковим керівником. Тематика курсових робіт затверджується на засіданні кафедри.

Відповідно до Положення «Про контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів Львівського національного університету імені Івана Франка», пункт 3.1. , зазначено що курсові роботи виконує кожен студент самостійно під керівництвом викладача. Кінцевим етапом виконання курсової роботи є її захист. Курсова робота має бути завершеним дослідженням, проаналізована керівником і подана за 3 дні до початку захисту. До початку захисту студент готує презентацію до курсової роботи, та завантажує її у відповідну папку у хмарному сховищі.

Формою контролю курсової роботи є публічний захист у присутності комісії та студентів групи, де після її захисту члени комісії оцінюють курсову роботу в балах, за шкалою ECTS і національною шкалою.

Критерії оцінювання написання та захисту курсової роботи. Максимальна оцінка за курсову роботу становить 100 балів, та складається з таких етапів: до 50 балів за написання роботи, та до 50 балів за захист, зокрема:

І. Написання курсової роботи: (максимально 50 балів)

Критерії	**Опис**	**Кількість балів**
Актуальність, предмет, об'єкт мета дослідження	Чітке обґрунтування актуальності теми, правильне визначення об'єкту та предмету, окреслення дослідницьких завдань.	10
Глибина та повнота розкриття теми	Логічна послідовність, відповідність змісту до розділів роботи, розкриття теми та мети дослідження.	10
Методологія та джерельна база	Правильне застосування філософських методів аналізу, використання достатньої та релевантної літератури (першоджерела, монографії, статті).	10
Якість висновків та узагальнень	Висновки чіткі, лаконічні, логічно випливають з основної частини та відповідають поставленій меті та завданням.	10
Оформлення та дотримання вимог	Відповідність стандартам (ДСТУ, методичні вказівки кафедри, співпраця з науковим керівником): структура, цитування, список використаної літератури, форматування тексту, дотримання вимог академічної доброчесності, дотримання граматичних і стилістичних правил.	10

ІІ. Захист курсової роботи (доповідь та презентація): (максимально 50 балів)

Критерії	**Опис**	**Кількість балів**
Змістовність та логічність доповіді	Чітке викладення мети, завдань, ключових положень та висновків роботи. Дотримання регламенту доповіді.	15
Якість презентаційного матеріалу	Наочність, лаконічність, структурованість слайдів, відповідність до рекомендацій підготовки презентації	10
Стиль та культура мовлення	Впевнена манера виступу, вільне володіння українською мовою, науковий стиль викладу, відсутність читання тексту зі слайдів чи листків.	5
Володіння матеріалом та відповіді на запитання	Точні (вичерпні та аргументовані) відповіді на запитання викладачів та студентів групи. Обґрунтування своєї авторської позиції та/або філософських концепцій, напрямів, підходів, трактувань тощо, що демонструє критичне мислення та здатність до аргументованої дискусії.	20

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, **курсового проекту (роботи)**, практики
A	90 – 100	відмінно
B	81-89	добре
C	71-80	
D	61-70	задовільно
E	51-60	
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Написання курсової роботи вимагає дотримання чітких правил. При виборі теми дослідження варто уникати надзвичайно довгої назви (наприклад, не більше дев'яти слів) чи надто складних термінів. Тема курсової роботи не повинна починатись такими словами: проблема, дослідження, деякі шляхи, деякі питання, деякі проблеми, до питання тощо. Перш ніж визначитись з темою дослідження, необхідно ознайомитись з наявністю літератури, ступенем розроблення цієї тематики. А вже обравши тему курсової роботи, студент опрацьовує літературу (першоджерела, монографії, посібники тощо). Далі студент складає план дослідження і узгоджує його з керівником. Курсова робота повинна засвідчити, що студент уміє вести самостійний науковий пошук, зіставляти та аналізувати певні проблемні ситуації.

Обсяг курсової роботи – до 35 сторінок, 14 розмір кеглю, шрифт Times New Roman, півтора інтервал, поля з лівого боку – 3 см., з інших – 2 см. Текст вирівнюється по ширині, а відступ абзацу – 1.25 см.

Роздрукований варіант подається на кафедру за три дні до планованого захисту. Електронний варіант курсової роботи та презентація до неї завантажуються у відповідні папки університетського хмарного сховища.

Презентація курсової роботи

Презентації можна виконувати у різних програмах (PowerPoint, Google Slides, Canva, Keynote, Prezi, Piktochart, Sway). Зазвичай, обсяг презентації 10-12 слайдів, котрі виконані в одній стилістиці, в одному шаблоні.

До текстового варіанту можна додавати зображення (портрети, репродукції творів, першоджерел), таблиці, схеми (класифікації, періоди, напрямки), цитати.

Не потрібно намагатися в один слайд втиснути надто багато тексту, зменшуючи шрифт

(заголовки оформлюються шрифтом від 28 до 32, для тексту використовується розмір від 18 до 24). Рекомендується обрати чіткі шрифти без зарубок (Arial, Calibri, Tahoma), які легко відчитуються з певної відстані.

Для коректного відображення презентації, варто перетворити її у формат PDF.

Зверніть увагу – презентації потрібно буде зберегти (завантажити) у відповідну папку (наприклад, у хмарне сховище).

Що повинно бути на слайдах:

1 слайд – назва роботи та її автор, науковий керівник, предмет з якого підготовлена робота;

2 слайд – зміст роботи (розділи та підрозділи);

3-4 слайд – коротка анотація вступної частини (мета, завдання, предмет, об'єкт, актуальність);

5 слайд – аналіз першоджерел (ступінь розробленості теми роботи);

6-10 слайди – короткий аналіз (завдання та висновки) до розділів роботи;

11-12 слайди – загальні висновки до роботи, авторська інтерпретація результатів дослідження.

За потреби, можна коригувати, чи зміщувати текст на слайдах, наприклад, зміст, чи виклад вступної частини, можна подати на двох слайдах. Показ презентації супроводжується коментарем виступаючого (доповідь – 5-9 хвилин), але немає потреби читати слово в слово те, що зазначено на слайдах.

Основна частина курсової роботи

За структурою, курсова робота повинна містити такі елементи (кожний структурний елемент розміщується на новій сторінці):

1. Титульна сторінка.
2. Зміст (чітко зазначаємо номер сторінки, де починається розділ (підрозділ)).
3. Вступ.
4. Основна частина (розділи та підрозділи).
5. Висновки.
6. Додатки (за потреби).
7. Список використаної літератури.

У вступі студент (- ка) розкриває сутність і стан досліджень з певної проблематики, актуальність, розробленість і популярність її у філософських дослідженнях, обґрунтування необхідності дослідження. Саме у вступі формулюються *мета* (те, що хочуть отримати при проведенні дослідження, тобто отримання певного конкретного результату - виявлення

недоліків і проблем, розробка або поліпшення методики, оцінка рівня розвитку, розв'язання певної проблеми чи суперечності в соціально-філософському аспекті, теоретичне осмислення, аналіз, інтерпретація або систематизація певних соціальних явищ, концепцій, поглядів, моделей, впливів, причин, взаємозв'язків) та основні *завдання* (етапи, послідовність виконання роботи, ті дії, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети, вирішення проблеми, перевірки гіпотези курсового дослідження) курсової роботи, а також вказується *об'єкт* (процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і вибране для вивчення; представлення об'єкту дослідження починають фразою: «Об'єктом дослідження є ... (повна назва)», після чого дається стислий опис об'єкту з вказівкою його основних характеристик), *предмет* (те, що знаходиться у межах об'єкту. Тобто, об'єкт і предмет співвідносяться як ціле і частина, загальне і приватне. Саме предмет визначає тему дослідження. Визначення предмету дослідження – це відповідь на питання: «Що, які властивості і які зв'язки об'єкту вивчати?») і методи дослідження, його науково-теоретична основа. Поставлені завдання повинні конкретизувати основну мету роботи, а їх визначення пов'язано з змістом основних розділів. Приклад формулювання завдань:

- виявити/з'ясувати … ;
- встановити…;
- дослідити … ;
- обґрунтувати…;
- порівняти … ;
- проаналізувати … ;
- прослідкувати …
- систематизувати…;
- спростувати … ;
- ствердити … ;
- сформулювати …;
- узагальнити…

Вступна частина є найбільш теоретичним і методологічним розділом, бо саме тут обґрунтовується спосіб аналізу певних проблем, що розв'язуються у дослідженні, чи проводиться історичний екскурс щодо певної проблематики чи питання. Рекомендований обсяг вступу – до 4-6 сторінок.

Основна частина дослідження складається з 2-3 розділів та, за потреби, кількох підрозділів; за можливості, розділи та підрозділи повинні бути приблизно однакового обсягу.

Доцільним є висвітлення сучасного стану розробленості певного питання (проблеми, ідеї тощо). Вважається, що автор (-ка) курсової роботи аналізує всі концепції, проводить

порівняння, визначає спільні елементи, і показує відмінності. Автор курсової роботи відстоює власну позицію щодо аналізу цих проблем, можливі способи її розв'язання (… на нашу думку, варто погодитись, нам імпонує позиція, викликає сумніви…).

В кінці кожного розділу, в останньому абзаці, потрібно подати короткі висновки (3-6 речень), котрі підсумовують викладені ідеї, чи міркування (без потреби виділяти їх як окремий висновок до розділу). Варто використати такі стилістичні конструкції: отже, підсумовуючи, підводячи підсумки, на завершення варто відзначити тощо). Розділи курсової роботи розпочинаються на новій сторінці, та нумеруються арабськими цифрами (1, 2, 3), а підрозділи – двома цифрами (1.1., 1.2., 2.1. тощо)

У курсовій роботі, при аналізі тих чи інших трактувань і положень, автор повинен їх підтверджувати цитатами. Посилання на літературу оформлюється, переважно в кінці тексту (затекстове посилання). Наприклад: [1, с. 123], де 1 – цитоване джерело, а 123 – сторінка, на якій розміщено цитату, чи [1] де 1 – цитоване джерело.

Висновки, як заключний розділ курсової роботи, можна оформити у вигляді чітких тез, що стосуються розділів роботи. Рекомендований обсяг висновків – до 3 сторінок. Висновки повинні відповідати поставленим завданням, котрі було сформульовано у вступі курсової роботи.

Список використаної літератури (в алфавітному порядку, до 25 опрацьованих джерел) записується вкінці всього тексту, після висновків і додатків, і оформлюється згідно з **ДСТУ 8302:2015** (Бібліографічний опис у списку використаних джерел). Опис складається мовою та шрифтом (кирилиця чи латиниця), якими надруковано джерело (транслітерація не потрібна). Джерела, написані латиницею, розміщуються у списку після всіх джерел, написаних кирилицею, і нумеруються послідовно. Схема опису певного джерела є такою: Прізвище, ініціали автора. Назва книги (перщоджерела). Місто видання : Видавництво, рік видання. Кількість сторінок. Кожен бібліографічний опис за **ДСТУ 8302:2015** завжди завершується крапкою, що формально робить його окремим реченням у списку використаної літератури.

Для укладання бібліографії можна скористатись з сервісу автоматичного оформлення бібліографічних посилань і створення списків використаних джерел **https://www.grafiati.com/uk**

Посібники і підручники:

Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX – XX ст.: навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2022. 486 с.

Актуальні проблеми філософії XX–XXI століть: навч.посібник / І.В.Карівець, В.Л.Петрушенко, С. М. Повторева і ін.; за заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 240с.

Монографії і першоджерела:

Людина і суспільство. Кол. монографія. Т.1. Переусвідомлення буття людини під впливом глобальних викликів: ідентичність і свобода самовираження. – Львів: ЛНУ, 2022.

Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності і політика скривдженості. Пер. з англ. пер. з англ. Тетяна Сахно. – 2-ге вид. – К. : Наш Формат, 2020.

Статті і тези:

Карась А. Мітологія як горизонт розуміння та її естетичне і соціально-політичне проявлення. *Вісник Львівського університету. Серія: філософські науки.* 2019. № 22. С. 14–33.

Джунь В.В. Філософія й популізм у сучасному українському світі // Тези звітної наукової конференції філософського факультету / Відп. за випуск Л. Рижак, Н. Жигайло. – Львів, 2023. – Вип. 20. – С.28-30.

Киридон А., Троян С. М. Грушевський і основні етапи українського державотворення. Міжнародна наукова конференція до 150-річчя М. С. Грушевського : тези доп., 17 верес. 2016 р., Острог / редкол.: Винар Л.-Р. та ін. Острог, 2016. С. 44–47.

Дисертація, автореферати дисертації:

Герасименко Ю. А. Рецепція української історії в західноєвропейській прозі кінця XX – початку XXI століття : дис. … канд. філол. наук : 10.01.05. Бердянськ, 2018. 259 с.

Заяць А. Є. Міське суспільство Волині XVI – першої половини XVII ст. : автореф. дис. … д-ра іст. наук : 07.00.01. Львів, 2019. 39 с.

Словники:

Філософія : термінол.словник / укл. Й. М. Суслова, Л. Н. Уланова. Київ : Вид-во «Книга», 2007. 224 с.

Електронні ресурси:

Марк Аврелій. Наодинці з собою / пер. з грецьк. Р. Паранько. Львів : Вид-во «Апріорі», 2018. 184 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Avrelii_Mark/Naodyntsi_z_soboiu/ (дата звернення 03.10.2025).

Андрій Дахній. Філософські поняття: труднощі перекладу. URL: https://www.youtube.com/watch?v=64FdF97HtKs (дата звернення 03.10.2025).

Література латиницею (діє та сама схема опису: Прізвище, ініціали автора. Назва книги (перщоджерела). Місто видання : Видавництво, рік видання. Кількість сторінок.**)**

Книга (монографія):

Foucault, M. The Order of Things. New York : Vintage Books, 1994. 480 p.

Стаття у журналі

Butler, J. Critically Queer // GLQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies. 1993. Vol. 1 (1). P. 17–32.

Електронний ресурс (Онлайн-стаття/вебсайт)

Nussbaum, M. The Education of the Citizen [Electronic resource]. Available at: https://www.nytimes.com/1997/08/17/books/the-education-of-the-citizen.html (Accessed: 03.10.2025).

Нумерацію сторінок у курсовій роботі ставимо у центрі нижнього поля сторінки. Нумерація починається з титульного аркуша, але цифру 1 на ньому не ставимо (першою сторінкою, на якій фізично стоїть номер, є, як правило, «Зміст» і вона має номер 2). Усі структурні елементи роботи (титульний аркуш, зміст, вступ, розділи, висновки, список літератури, додатки) включаються до наскрізної нумерації (сторінки додатків також продовжують загальну нумерацію роботи).

Додаток 1. Зразок оформлення титульної сторінки

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Кафедра філософії (історії філософії)

КУРСОВА РОБОТА

з _____

на тему:_____

_____

Студента (ки) II (III,IV) курсу, групи
ФФФ-21(31, 41)с
Спеціальності 033 Філософія
Керівник _____

_____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали

м. Львів – 2025 рік